

SPOROČILO ZA MEDIJE
Ljubljana, 07.12. 2021

Izboljšanje področja celostne obravnave oseb s hiperholesterolemijo v Sloveniji

Na pobudo Svetovne zveze za srce (World Heart Federation, WHF) je Društvo za zdravje srca in ožilja Slovenije organiziralo strokovno srečanje z naslovom »Celostna obravnava oseb s hiperholesterolemijo v Sloveniji«, ki je potekalo 29. novembra 2021

(<https://zasrce.si/clanek/celostna-obravnava-oseb-s-hiperholesterolemijo-v-sloveniji/>).

Dogodek je bil namenjen strokovni javnosti, predstavnikom nevladnih organizacij s področja zdravja, pristojnim inštitucijam in političnim odločevalcem. Povezali so se vsi pomembnejši slovenski strokovnjaki tega področja, iz Univerzitetnega kliničnega centra Ljubljana, Delovne skupine za preventivno kardiologijo Združenja kardiologov Slovenije, NIJZ, Pediatrične klinike, Ministrstva za zdravje, specialisti družinske medicine in pediatrije ter drugi. **Na novinarski konferenci so bile predstavljene njihove pobude za izboljšanje kakovosti obravnave bolnikov s povišanim holesterolom, ki so bile sprejete na omenjenem strokovnem srečanju. Spodbujajo k digitalizaciji v zdravstvenem sistemu in poudarjajo nujnost takojšnje uvedbe enotne elektronske kartoteke na primarnem nivoju zdravstva in zlasti kakovost obravnave oseb s povišanim holesterolom v vseh starostnih skupinah – od otrok do starostnikov.**

Prim. Matija Cevc, dr. med., predsednik Društva za zdravje srca in ožilja Slovenije, Klinični oddelek za žilne bolezni, UKC Ljubljana:

V Sloveniji imamo zelo številne preventivne programe s katerimi skušamo odkriti in seveda tudi zdraviti kronične nenalezljive bolezni. Po drugi strani imamo tudi široko razvejan sistem t.i referenčnih ambulant, v okviru katerih se zbirajo podatki o zdravstvenem stanju slovenske populacije z uporabo katerih bi lahko načrtovali preventivne ukrepe tako za posameznega bolnika kot tudi za celotno prebivalstvo Slovenije. Žal pa so ti podatki med seboj nepovezani, saj so shranjeni v računalnikih posamičnih ambulant. Po drugi strani imamo v Sloveniji vsaj šest (če ne še več) različnih računalniških programskih platform za vodenje pacientov, ki so seveda med seboj nepovezljivi. Izredno bogato podatkovno bogastvo je popolnoma neizkoriščeno. V kolikor bi podatkovne baze med seboj povezali bi s tem omogočili tudi analitiko kar bi lahko vodilo v usmerjeno populacijsko preventivno dejavnost. Nujno je torej, da se te podatkovne baze organizira in poveže v enoten sistem, ki bo izboljšal in sočasno tudi bistveno pocenil naše zdravstvo. To bo tudi izboljšalo kakovost in varnost obravnave bolnikov saj se bo z enotnim sistemom možno izogniti podvajanju preiskav, zaradi preglednosti bo izboljšano načrtovanje zdravljenj in tudi predpisovanje zdravil. Potreben je e-zdravstveni karton za celovit pregled nad zdravstvenim stanjem od otroštva do starosti.

Na strokovnem srečanju, ki smo ga organizirali 29.11.2021 je bilo s strani govorcev podanih veliko pobud, med katerimi so tudi:

- priprava slovenskih priporočil za obravnavo otrok in odraslih s hiperholesterolemijo,
- priprava Nacionalnega programa za obvladovanje dejavnikov tveganja za bolezni srca in ožilja in njegovo izvajanje,
- nujna je uvedba elektronskega kartona na primarni ravni za enotno beleženje in spremljanje parametrov oz. rezultatov preventivnih in kurativnih pregledov otrok in mladostnikov,
- vzpostavitev vseslovenskega elektronskega registra oseb (otrok in odraslih) z dejavniki tveganja za srčno-žilne bolezni in redne analize podatkov
- ostale pobude so priložene Sporočilu za javnost.

Prof. dr. Tadej Battelino, dr.med., Pediatrična klinika, KO za endokrinologijo, diabetes in bolezni presnove UKC Ljubljana; Katedra za pediatrijo, Medicinska fakulteta Univerze v Ljubljani: Ključna za nadaljnji razvoj kvalitete obravnave ljudi s povišanim holesterolom je uvedba enotnega elektronskega zdravstvenega kartona za celoten primarni zdravstveni nivo v Sloveniji. Enoten elektronski zdravstveni karton, postavljen na odprti platformi, je izhodišče za načrtovanje s podatki podprtega osebnega pristopa k vsakemu človeku ter za spremljanje poteka obravnave in zdravljenja, hkrati pa omogoča sledenje celotne populacije ljudi po posameznih boleznih, omogoča stalen nadzor kvalitete, neprekinjeno izboljševanje oskrbe in je hkrati osnova za razvoj stroke.

prof. dr. Zlatko Fras, dr. med., direktor Interne klinike, UKC Ljubljana, Združenje kardiologov Slovenije: Hiperholesterolemija sodi med najpomembnejše dejavnike tveganja za nastanek in napredovanje, pa tudi pojavljanje zapletov z aterosklerozo pogojenih bolezni srca in žilja. V Sloveniji predstavlja veliko populacijsko breme, saj vrednost celokupnega holesterola nad 5 mmol/L ugotavljamo pri kar 2/3 odraslih med 35. in 70. letom starosti. Vsaj okoli 30% teh stanj je mogoče zadovoljivo obvladovati zgolj s prilagoditvijo življenjskega sloga. Na drugi strani so populacijske skupine, ki so zaradi hiperholesterolemije še posebej ogrožene, prednjačijo bolniki z družinsko oz. gensko pogojeno dislipidemijo in tisti z že manifestno srčno-žilno boleznijo. Zelo visoko ogroženi bolniki zahtevajo še posebej dosledno, in v skladu z znanstveno utemeljenimi priporočili kakovostno celotno obravnavo. Prepričani smo, da lahko s poudarjanjem pomena in z uveljavitvijo sistematičnega pristopa, ki bo vključeval ključne elemente in orodja za nadzor in izboljševanje kakovosti obvladovanja tega dejavnika tveganja pomembno vplivamo na zdravstveno stanje celotne slovenske populacije.

Več informacij:

Prim. Matija Cevc, dr. med.: matija.cevc@kclj.si

prof. dr. Zlatko Fras, dr. med.: zlatko.fras@kclj.si

Prof. dr. Tadej Battelino, dr.med: tadej.battelino@mf.uni-lj.si

Priloga:

Pobude in načrti za prihodnost, sprejete na Strokovnem srečanju »Izboljšanje področja celostne obravnave oseb s hiperholesterolemijo v Sloveniji«, z dne 29. 11. 2021

- **Priprava slovenskih priporočil za obravnavo otrok in odraslih s hiperholesterolemijo**
 - Vodilo zdravnikom, ki obravnavajo osebe s hiperholesterolemijo;
 - Priporočila za napotitve oseb iz primarne ravni na terciarno raven;

- Enoten pristop k ocenjevanju srčno-žilnega tveganja (SCORE tabele, SCORE za starejše, Framinghamske tabele)
- **Priprava Nacionalnega programa za obvladovanje dejavnikov tveganja za bolezni srca in ožilja in njegovo izvajanje**
- **Nujna je uvedba elektronskega kartona na primarni ravni za enotno beleženje in spremljanje parametrov oz. rezultatov preventivnih in kurativnih pregledov otrok in mladostnikov.**
 - Elektronski karton pacienta mora biti del informacijskega sistema zdravstvene ustanove in povezljiv z drugimi sistemi na nacionalni ravni.
 - Do rezultatov pregledov lahko prek portala zVem dostopajo tudi pacienti in njihovi skrbniki.
 - Z učinkovito digitalno podporo mora biti zagotovljen pregled nad upoštevanjem algoritmov ukrepanja po identifikaciji posameznega ogroženega otroka (npr. napotitev otroka s povišanim holesterolom na ustrezno raven).
 - NIJZ mora pričeti s sistematično analizo rezultatov preventivnih pregledov na primarni ravni in zagotoviti populacijske rezultate, ki morajo biti razvidni v zdravstveni izkaznici občine.
- **Pri izvajanju preventivnih dejavnosti je potrebno seznam upravičencev do preventivnih pregledov vezati na register prebivalcev.**
 - Pilotni projekt se lahko oblikuje na presejanju predšolskih otrok za holesterol in se koncept kasneje razširi na vse preventivne programe otrok in odraslih.
 - Ob neodzivnosti mora biti o neizkoriščeni pravici obveščen upravičenec (otrokovi ali mladostnikovi starši in skrbniki) ter izvajalec (otrokov/mladostnikov) osebni zdravnik (po vzoru SVITA).
- **Nadgradnja informacijskih sistemov zdravstvenih ustanov z obvestili za zdravnike ob odkritju povišanih vrednosti holesterola.**
 - Obvestilo vsebuje razlago in napotke za lečečega zdravnika.
 - Napotki so pripravljene na osnovi mednarodnih smernic in slovenskih priporočil za obravnavo oseb s hiperholesterolemijo.
- **Uvedba sistema, ki bo omogočal neposredno napotitev oseb z družinsko hiperholesterolemijo na sekundarno oz. terciarno raven.**
 - Samodejno kreiranje napotnice z ustreznimi podatki, ki se pošlje avtomatsko;
 - Postopen prehod na sistematično sledenje posameznikom z družinsko hiperholesterolemijo s strani NIJZ.
- **Vzpostavitev vseslovenskega elektronskega registra oseb (otrok in odraslih) z dejavniki tveganja za srčno-žilne bolezni in redne analize podatkov**
 - Register omogoča tudi prospektivno sledenje posameznikov oz. populacije, iz česar se bo lahko ocenjevalo vpliv intervencij na nacionalni ravni za zmanjšanje dejavnikov tveganja.
- **Ponovna vzpostavitev oddelka za otroke in mladostnike na NIJZ**

- **Takojšnja zagotovitev pogojev za izvajanje novele Pravilnika za izvajanje preventivnega zdravstvenega varstva na primarni ravni (zagotovitev finančnih sredstev in kadrov za upravljanje programa ter zagotovitev digitalne podpore)**
- **Zagotovitev neprekinjene edukacije izvajalcev in razvijanje programa na podlagi ugotovljenih potreb populacije.**
- **Vzpostavitev učinkovitih in uporabnih informacijskih rešitev za spremljanje izvajanja preventivnega programa ZDAJ in spremljanje izvajanja obravnav oseb s hiperholesterolemijo.**
- **Razvoj novih stopnjevanih intervencij in vključevanje otrok ter njihovih družin v obravnave za krepitev zdravja na primarni ravni. Zagotovitev multidisciplinarnih timov za izvajanje obravnav.**
 - **Na nacionalnem nivoju je potrebna okrepitev preventive, ozaveščanja o zdravem načinu življenja za preprečevanje bolezni srca in ožilja ter večjo kakovost življenja SŽ bolnikov in v te procese vključiti vse razpoložljive resurse, med njimi so zelo pomembne moči strani NVO.**
 - **Zagotoviti dostopnost genetskega testiranja za iskanje vzroke hiperholesterolemiji in genetskega svetovanja za bolnika in njegove družinske člane.**